

Semestr

WIĘCEJ NIŻ TEATR©

SESJA II ESTETYKA - W POSZUKIWANIU

WŁASNEGO JĘZYKA

17-20/03/2016 / Warszawa

Zdarza się, że niektóre
doświadczenia życia
zaczynają nam reprezentować
Rzeczywistość. Wówczas
stają się one dla nas
więzieniem. Siedzimy
w tych doświadczeniach,
jak w więzieniach albo...
w ogródkach. / JANA PILÁTOVÁ

Semestr jest częścią projektu „Więcej niż teatr” w ramach „Pełnoprawna Sztuka Osób Niepełnosprawnych + Beyond Therapy – konferencja praktyczna”.

WROCLAW 2016
Europejska Stolica Kultury

FINANSOWANO ZE ŚRODKÓW

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

WSPÓŁORGANIZATORZY

PARTNER STRATEGICZNY

Sesja II Estetyka – w poszukiwaniu własnego języka

Spotkanie z twórcami trzech warszawskich teatrów: Agatą Adamek i Zbyszkim Gozdeckim z Teatru Zgoda, Justyną Sobczyk z Teatru 21 oraz Katarzyną Wińską z Teatru Opera Buffa. Każdy z nich nie tylko stosuje inne metody pracy, lecz sięga także po odmienną estetykę teatralną. Co/kto stoi za każdym z tych zespołów, jakie inspiracje, jacy twórcy, jakie idee stanowią źródło ich twórczości? W jaki sposób ich „źródłowy materiał” jest następnie transformowany w przedstawienia?

Oglądając spektakle i uczestnicząc w warsztatach, skupimy się na szeroko rozumianym języku teatru oraz języku, którego sami używamy, próbując opisać nasze doświadczenie. Co stanowi trudność w mówieniu/pisaniu o teatrze, którego aktorami są osoby z niepełnosprawnością? Dlaczego cały czas słowo „terapia” wypiera słowo „teatr”?

17–20 marca 2016 / Warszawa

M I E J S C A :

(IT) Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego, ul. Jazdów 1

(BCK) Bemowskie Centrum Kultury, Klub Karuzela, ul. Stanisława Konarskiego 85

P R O G R A M

17 marca {czwartek}

- 18:00–19:00 *Upadki. Odcinek 2*
(IT) Spektakl Teatru 21
Po spektaklu odbędzie się rozmowa z twórcami.
- 19:00 *21 myśli o teatrze*
(IT) Spotkanie z twórcami książki *21 myśli o teatrze*: dr Ewelina Godlewską-Byliniak, Justyną Lipko-Konieczną, Grzegorzem Presem, Justyną Sobczyk, Radosławem Stańcem, Marią Szczodrowską

18 marca {piątek}

- 10:00–14:00 *Czwartek – wstęp wolny*
(IT) Warsztaty prowadzone przez Katarzynę Wińską (Teatr Opera Buffa) i Justynę Sobczyk (Teatr 21)
- 14:30–15:30 Przerwa obiadowa
- 16:00–18:00 Spotkanie z twórcami Teatru Opera Buffa, reżyserką Katarzyną Wińską i aktorami: Piotrem Gliksonem, Janem Małkowskim, Zofią Marczak, Mariolą Przybyłowską, Hanną Sławińską, Bartłomiejem Smoleńskim, Tadeuszem Strumiłłą i Zygmuntem Wiktorem
- 19:00 *Autobus cz. 1*
(BCK) Spektakl Teatru Zgoda
Po spektaklu odbędzie się rozmowa z twórcami.

19 marca {sobota}

- 10:00–14:00 *Teatr nie terapia*
(BCK) Warsztaty prowadzone przez twórców Teatru Zgoda: reżyserkę Agatę Adamek, muzyka Zbyszka Gozdeckiego i aktorów: Bożenę Borkowską, Ewę Jankowską, Kamila Podogrodzkiego, Annę i Marka Wolskich
- 14:30–15:30 Przerwa obiadowa
- 16:00–16:45 Spotkanie z twórcami Teatru 21
(BCK)
- 19:00 *Wyspa Pomyłona*
(IT) Spektakl Teatru Opera Buffa

20 marca {niedziela}

- 10:00–14:00 Spotkanie podsumowujące sesję II semestru z udziałem twórców teatrów 21, Zgoda i Opera Buffa, prowadzenie Magdalena Hasiuk
(IT)

Upadki. Odcinek 2

Spektakl Teatru 21

Spektakl jest trzecią częścią serialu teatralnego. W przedstawieniu *I my wszyscy. Odcinek 0* aktorzy Teatru 21 wyruszyli w podróż w poszukiwaniu pracy. Postanowili stworzyć serial, który chyba nie różni się tak bardzo od prawdziwego życia. Okazało się jednak, że sprawa nie jest tak prosta. Czternastu bezrobotnych aktorów nie znalazło producenta. Kolejnym krokiem ku samodzielności miało stać się biuro podróży w spektaklu *Statek miłości. Odcinek 1*, oferujące rejsy do źródeł – przeżycie jedyne w swoim rodzaju. Morska eskapada zakończyła się na Hawajach. To jednak nie koniec przygód.

Akcja trzeciej części serialu – *Upadki. Odcinek 2* – rozgrywa się w hotelu w dalekiej Mongolii. Aktorzy zdobyli pieniądze na wycieczkę *all inclusive*. Ekskluzywny hotel ma ofertę dla osób z dodatkowym chromosomem. Co spotka bohaterów? Czy cena luksusu nie okaże się zbyt wysoka?

REŻYSERIA: Justyna Sobczyk

TEKSTY: aktorzy Teatru 21

SCENARIUSZ: Justyna Sobczyk, Justyna Lipko-Konieczna

DRAMATURGIA: Justyna Lipko-Konieczna

SCENOGRAFIA I KOSTIUMY: Wisła Nicieja

MUZYKA: Paweł Andryszczyk

VIDEO: Tomasz Michalczewski

RUCH SCENICZNY: Justyna Wielgus

WYSTĘPUJĄ: Grzegorz Brandt, Anna Drózd, Teresa Foks, Maja Kowalczyk, Daniel Krajewski, Barbara Lityńska, Anna Łuczak, Aleksander Orliński, Michał Pęszyński, Marta Stańczyk, Aleksandra Skotarek, Cecylia Sobolewska, Piotr Swend, Magdalena Świątkowska

ASYSTENT REŻYSERA: Jakub Drzewiecki

ŚWIATŁO: Sebastian Klim

PRODUKCJA: Katarzyna Pawłowska, Marceł Sulecki

PRODUCENT: Fundacja Win-Win

PARTNER: Narodowy Bank Polski

PREMIERA: 22 maja 2015

CZAS TRWANIA: 60 minut

Teatr 21 zrodził się w 2005 roku z warsztatów w Zespole Społecznych Szkół Specjalnych „Dać Szansę” w Warszawie. Okazało się, że zarówno aktorów, jak i reżyserkę interesuje systematyczna i intensywna praca. Postanowili powołać do życia teatr. Potrzebowali miejsca idealnego do twórczych poszukiwań i spotkań towarzyskich, bezpiecznej przestrzeni na coraz odważniejsze i bliższe spotkania ze sobą i widzem – zawsze w kontekście teatru.

Członkami zespołu są uczniowie oraz absolwenci szkoły „Dać Szansę”, osoby z zespołem Downa i autyzmem. Początkowo grupa pracowała nad nietypowymi szkolnymi przedstawieniami jasełkowymi, z czasem zaczęła realizować spektakle autorskie. Większość z nich powstała na bazie własnych, wypracowanych w czasie prób scenariuszy. W ciągu dziesięciu lat dodatkowe zajęcia teatralne zmieniły się w pracę, za którą aktorzy otrzymują wynagrodzenie.

Spektakle Teatru 21 były prezentowane w warszawskich teatrach (Dramatycznym, Studio, Powszechnym, Baj, Soho), w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN oraz Instytucie Teatralnym im. Zbigniewa Raszewskiego, który jest głównym miejscem aktywności zespołu. Grupa występowała również na festiwalach w kraju (Brave Festival we Wrocławiu, Malta Festival Poznań, All About Freedom w Gdańsku, Dni Sztuki Współczesnej w Białymstoku, Hurra Art! w Kielcach oraz Karuzela i Perspektywy w Łodzi) i za granicą (Normal Festival w Pradze, Menteatral w Neratovie oraz No Limits w Berlinie).

Teatr 21 jest jedynym tego typu teatrem w Polsce. Grupę prowadzi Justyna Sobczyk. Z Teatrem 21 współpracują twórcy wideo, edukatorzy, dramaturdzy, muzycy oraz tancerze działający na co dzień w stołecznych instytucjach kultury.

Więcej informacji: teatr21.pl

Justyna Sobczyk – pedagogka teatru i reżyserka. Absolwentka pedagogiki teatru na studiach podyplomowych na Universität der Künste w Berlinie, pedagogiki specjalnej na Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz

wiedzy o teatrze w Akademii Teatralnej w Warszawie. Stypendystka GFPS (Gemeinschaft für Wissenschaft und Kultur in Mittel und Osteuropa, Niemcy) i DAAD (Deutscher

Akademischer Austausch Dienst, Niemcy). W 2013 roku otrzymała roczne stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Kieruje działem pedagogiki teatralnej w Instytucie Teatralnym im. Zbigniewa Raszewskiego w Warszawie. Założycielka Teatru 21 i współzałożycielka Stowarzyszenia Pedagogów Teatru. Absolwentka programów Szkoły Liderów: „Laboratorium Innowacji Liderkich” oraz „Dwa sektory, jedna wizja”. Kierowniczka studiów podyplomowych w zakresie pedagogiki teatru na Uniwersytecie Warszawskim, założonych we współpracy Instytutu Teatralnego i Instytutu Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego. Prowadzi zajęcia na Akademii Teatralnej w Warszawie.

Autobus cz. 1

Spektakl Teatru Zgoda

Teatr pozbawiony strony wizualnej to wyzwanie. Nie ma gestów, mimiki, gry świateł. Scenografia ograniczona jest do minimum. W takich warunkach otwiera się jednak przestrzeń, w której wydobywa się to, co w spektaklu może „zagrać” dla osób pozbawionych zmysłu wzroku. Doświadczenie cenne i niecodzienne dla wszystkich.

Gdzie zabierze nas *Autobus Teatru Zgoda*? Dedykowany osobom niewidzącym, zabiera nas do... Strefy Mroku. Ci, którzy pamiętają serial, już dobrze wiedzą, że będzie niezwykle. Podróżujemy w ciemności.

Oczy są uspięne, ale nie jedziemy w kierunku zwykłego słuchowiska. Akcja, a raczej zwroty akcji wciągają większość naszych zmysłów. Aktorzy odstawiają przed nami kawałek swojego intymnego świata. Z poczuciem humoru i dystansem do swojej inności opowiadają historie w sam raz dla miłośników *love story* i dla tych, którzy się lubią bać.

Wdzięczny motyw podróży ma tu dość surrealistyczne oblicze. Niczym w intensywnym śnie płynnie zmieniamy nie tylko okoliczności przyrody, lecz także stany emocjonalne. Czasem będzie to jazda bez trzymanki, bo jak inaczej w pół godziny znaleźć się nad morzem, gonić króliczka i uciekać przed potworem? Nie wszystko daje się wytłumaczyć – najważniejsze to otworzyć się na przeżywanie spektaklu i dać się pochłonąć zabawie.

REŻYSERIA: Agata Adamek

SCENARIUSZ: Teatr Zgoda/Zbyszek Gozdecki

MUZYKA: Zbyszek Gozdecki

WYSTĘPUJĄ: Bożena Borkowska, Ewa Jankowska,

Małgorzata Konopka, Kamil Podogrodzki,

Mariusz Ponurski (głos z offu), Anna Wolska,

Marek Wolski

PREMIERA: 22 maja 2015

CZAS TRWANIA: 30 minut

**BEMOWSKIE
CENTRUM
KULTURY**

Teatr Zgoda powstał w 2006 roku przy Bemowskim Centrum Kultury. Jego reżyserką jest Agata Adamek, która mówi o nim jako o teatrze „z pogranicza”, ponieważ wychodzi on poza stereotypy, jakie mamy w swoich głowach na temat tej formy sztuki.

Teatr współtworzy od samego początku istnienia Zbyszek Gozdecki – specjalista od muzycznej oprawy spektakli, który pisze muzykę, współpracując z aktorami. Spektakl jest efektem wspólnej pracy zbiorowej, której reżyserka nadaje kształt. Każdą scenę się omawia, dyskutuje. Oddanie głosu aktorom, pozwolenie im na decydowanie jest ideą związaną z praktyką *community arts*.

Grupa szuka różnorodnych form przekazu, wykorzystując dźwięk, wizualizację, światło, kolor, a także wiele gestów i symboli, które niosą zazwyczaj więcej treści niż słowa. Spektakle Teatru Zgoda zostawiają nieskończoną dowolność interpretacji.

Zespół przygotował takie spektakle jak: *Cyrk Mortalis* (2006), *Schizofrenia – zamknijcie okna?* (2008), *Po drugiej stronie* (2011), *Autyzm miejski. Zgoda w poszukiwaniu absurdu* (2012), *Autobus cz. I* (2015).

Więcej informacji: www.teatr-zgoda.art.pl

Agata Adamek – pedagog, psychoterapeutka, animatorka kultury, psychodramatystka, reżyserka. Od 2006 roku pracuje jako reżyserka w Teatrze Zgoda w Bemowskim Centrum Kultury w Warszawie. Zrealizowała Festiwal

Bemowskie Zaburzenia Teatralne oraz warsztaty *Działania z pogranicza* w Bemowskim Centrum Kultury. Projekty operowały się na poszukiwaniu nowych form wypowiedzi artystycznych dla osób z tzw. pogranicza, czyli ludzi wykluczonych: bezdomnych, niepełnosprawnych, uzależnionych. Celem było pokazanie pełnowartościowych widowisk teatralnych i wizualnych przez artystów zajmujących się teatrem zarówno zawodowo, jak i amatorsko. Projekty Agaty Adamek opierają się na współpracy z aktorami, doborze odpowiednich osób do grupy: co oznacza, że nie wszyscy uczestnicy są niepełnosprawni. Ważne jest, aby mieli talent i predyspozycje do roli, którą akurat będą grali. Współpracowała

z młodzieżą przy projekcie „Teatr w szafie”, grany w ramach akcji „Podwórkó” organizowanej przez Płocki Ośrodek Kultury i Sztuki w latach 2002–2005. Wielokrotnie stypendystka Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Zbyszek Gozdecki – muzyk, animator kultury, fotograf, dźwiękowiec. Wspólnie z aktorami Teatru Zgoda tworzy ścieżki dźwiękowe do spektakli. Od 2016 roku z zespołem muzycznym realizuje dla Teatru Zgoda muzykę na żywo. Wspólnie z Agatą Adamek prowadzi warsztaty teatralno-muzyczne. Wieloletni współpracownik Laboratorium Edukacji Twórczej w Centrum Sztuki Współczesnej „Zamek Ujazdowski”, zaangażowany w wiele zrealizowanych w nim, także międzynarodowych, projektów. Miłośnik Mali i Senegalu, gdzie w 2014 roku prowadził projekt artystyczny.

Wyspa Pomyłona Spektakl Teatru Opera Buffa

Gesta pinquorum et focanorum / WG ANATOLA FRANCE' A,
KRAKENA Z ALKI I ZENONA Z KALOSÓW

Każdy zechce mienić barbarzyństwem to, co różni się od jego obyczajów... i odwrotnie. / MICHEL DE MONTAIGNE: *PRÓBY*

Swoim spektaklem Opera Buffa wpisuje się w projekt „Inicjatywy Kulturowych National Geographic badających aktualny stan etnosfery: globalnej sieci ludzkich opowieści, wierzeń, mitów i przeczuć manifestowanych przez niezliczone współczesne kultury i tłumaczących pochodzenie świata”. Legenda o przemianie zwierząt arktycznych w ludzi pochodzi z powieści *Wyspa Pingwinów* Anatola France'a. W trakcie rocznych prób twórcy nagrali do niej komentarze, legendy, anegdoty aktorów i doniesienia prasowe o równie absurdalnym charakterze. *Wyspę Pomyloną* (naprawdę: Deception Island – wyspa Żwondnicza na Antarktydzie) wpisaliśmy w kontekst nowoczesnego muzeum; żywe dioramy, filmowe materiały archiwalne, pokaz slajdów, „etnograficzne” nagrania narzeczy znikających plemion itp.

Na wyspie Pomyłonej oglądamy ludzi w kontakcie ze światem zwierząt. W kulturze przednaukowej, kiedy mit pełnił rolę wyjaśniającą, zwierzęta stanowiły jeden z integralnych elementów ludzkiego życia. Prawa w obrębie mitu regulowały związki ludzi, duchów i zwierząt. Pokazujemy groteskowy świat przyrody szeroko rozumiany, wraz z tym zbudowany przez człowieka, łącznie ze sferą snu, marzeń i myśli. Tak jak badacze religii czy szamanizmu doświadczają czegoś, co wymyka się racjonalnemu opisowi, tak w naszym teatrze widz doświadczają spontanicznego i nienaukowego sposobu eksploracji inności. Powierzamy widzowi rolę etnografisty – kanibala – pozeracza innych kultur.

SCENARIUSZ I REŻYSERIA: Katarzyna Wińska

WYSTĘPUJĄ AKTORZY I PRZYJACIELE TEATRU OPERA BUFFA:

Piotr Glikson, Rafał Kucharski, Jan Małkowski, Zofia Marczak, Mariola Przybyłowska, Hanna Sławińska, Bartłomiej Smoleński, Małgorzata Sokółowska,

Tadeusz Strumiłło, Antoni Talko-Porzecki, Zygmunt Wiktor, Ewa Zachowaniec

PREMIERA: 6 kwietnia 2009

CZAS TRWANIA: 80 minut

Teatr Opera Buffa to warszawski teatr chorych na schizofrenię, działający od 1998 roku. Jego założycielką jest Katarzyna Wińska, która w swojej sztuce o szaleństwie *Solo – Extra Reality Show* postanowiła obsadzić osoby chore. W osiemnastoletnim dorobku Opera Buffa ma czternaście utworów dramatycznych (m.in. *Mega Oferta – Florencja przez W-wę do Rzymu*, *Haku Dancing*, *Wieczny wypoczynek*, *Wyspa Pomyłona*, *Odysėja Weinbacha*), poprzez które stara się przedstawić rzeczywistość oczami chorych na schizofrenię. Dla twórców liczy się przede wszystkim efekt artystyczny, a nie terapeutyczny. Zespół pojawia się bez zapowiedzi w muzeach sztuki współczesnej, gdzie organizuje samowaficzne „zwiadanie z przewodnikiem” oraz „performance demontaże” aktualnej wystawy. W 2015 roku Opera Buffa zainaugurowała cykl uroczystości odsłaniania wirtualnych pomników w Warszawie, surrealizując m.in. ideę Tadeusza Kantora z 1948 roku. Zespół brał udział w międzynarodowych festiwalach teatralnych: łódzkim biennale „Terapia i Teatr”, w Festiwalu Festiwalu Teatralnych Spotkania w Warszawie, Fringe Festival w Edynburgu, Madness and Arts Festival w Münster. Spektakl *Hamlecie, czy wzięłeś lekarstwo?* wystawili na Zamku Kronborg w Elsynorze. Do obsady spektakli zagranicznych Katarzyna Wińska zaprasza miejscowych aktorów z zaburzeniami psychicznymi. Praca z chorymi na schizofrenię wymaga eksperymentalnych metod. Na scenie aktorzy nie deklamują, tylko odgrywają swoistą pantomimę. Tekst przedstawienia leci z głośnika. To montaż z nagrywanych na magnetofon wielogodzinnych prób czytanych. Do scenariusza reżyserka włącza spontaniczne komentarze aktorów, ich wspomnienia, kłótnie, sny, w których często pojawia się wątek doświadczania choroby psychicznej.

Działalności Opery Buffa poświęcono kilkanaście programów radiowych, reportaży telewizyjnych i prasowych. Powstał też film dokumentalny *Komedianci*. W 2016 roku Opera Buffa zaprasza na przegląd swoich spektakli *Replay 1998–2016* oraz promocję albumu *Teatr Opera Buffa Przedstawia*.

Katarzyna Wińska – absolwentka Wydziału Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego. W latach 1980–1995 członkini Polskiego Stowarzyszenia Tłumaczy Polskich. W latach 1991–2006

prowadziła eksperymentalną szkołę językową, w której native speakerzy, z zawodu dyrygenci, reżyserzy i pisarze, uczyli języka angielskiego metodą teatralną i wystawiali z uczniami spektakle i musicale. W 1995 roku powołała niezależny projekt teatralny „Bluboks”, łączący pracę aktorów profesjonalnych z nieprofesjonalnymi, w każdym wieku z różnych środowisk, miejskich i wiejskich, w tym niepełnosprawnych i dzieci z domu dziecka. Od 1998 roku działa w niezależnym Teatrze Opera Buffa z osobami chorującymi na schizofrenię. Autorka opowiadań, ósmiu sztuk teatralnych i zbioru wierszy *Pod kolor*.

WARSZTATY

Czwartek – wstęp wolny

Warsztaty prowadzone przez Katarzynę Wińską (Teatr Opera Buffa) i Justynę Sobczyk (Teatr 21)

Warsztaty po raz pierwszy wspólnie poprowadzą twórcy Teatru Opera Buffa i Teatru 21. Inspiracją do eksperymentu, planowanego przez reżyserki od dłuższego czasu, jest napisany kilka lat wcześniej przez Katarzynę Wińską scenariusz, który nawiązuje do realnego wydarzenia w jednym z warszawskich muzeów sztuki nowoczesnej podczas tzw. bezpłatnych czwartków.

Uczestnicy warsztatów otrzymają zadanie – napisanie kwestii postaci do zdjęć próbnych filmu *W czwartek – wstęp wolny*. Każdemu z nich zostanie „przydzielony” do pomocy jeden z aktorów Teatru 21 oraz Teatru Opera Buffa. W drugiej części warsztatów sceny zostaną zarejestrowane, a materiał filmowy oraz doświadczenie współpracy posłuży jako punkt wyjścia do rozmowy.

Warsztaty mają charakter wprowadzenia do reżyserii spektaklu i tworzenia scenariusza.

Teatr nie terapia

Warsztaty prowadzone przez twórców Teatru Zgoda: reżyserkę Agatę Adamek, muzyka Zbyszka Gozdeckiego i aktorów: Bożenę Borkowską, Ewę Jankowską, Kamila Podogrodzkiego, Annę i Marka Wolskich

Warsztaty poświęcone pracy osób dorosłych z doświadczeniem choroby psychicznej w teatrze. Uczestnicy biorąc udział w próbie otwartej, poznają autorskie metody Teatru Zgoda, etapy pracy nad spektaklem, proces tworzenia muzyki/ścieżki dźwiękowej.

Praca zespołu opiera się na zasobach – twórcy wykorzystują własne zdolności, ale też szukają mocnych stron u innych, co pozwala im na stworzenie mocnego, artystycznego przekazu.

Uczestnicy warsztatów będą mieli okazję zaprezentować swoje propozycje aktorom Teatru Zgoda, ci z kolei podzielą się własnym doświadczeniem oraz refleksjami związanymi z pracą w teatrze.

SPOTKANIE WOKÓŁ KSIĄŻKI

21 myśli o teatrze

Spotkanie z twórcami książki *21 myśli o teatrze*: dr Ewelina Godlewską-Byliniak, Justyną Lipko-Konieczną, Grzegorzem Presem, Justyną Sobczyk, Radosławem Stańcem, Marią Szczodrowską

21 myśli o teatrze to książka artystyczna. Efekt pracy fotoreportażysty, grafików, teoretyczek sztuki i aktorów Teatru 21, którzy zadbali o warstwę tekstową. Sercem publikacji są zdjęcia Grzegorza Pressa. To przede wszystkim dokumentacja kilkumiesięcznej pracy nad przedstawieniem *Klauni, czyli o rodzinie. Odcinek 3*. Fotografie powstały również podczas innych spektakli i performansów (*Upadki. Odcinek 2, Tisza be-Aw*) oraz prób.

Dopełnieniem obrazów jest 21 myśli o teatrze. To wypowiedzi aktorów, fragmenty rozmów między nimi a Justyną Sobczyk. Teksty osadzone są w osobistym doświadczeniu scenicznym aktorów, co umożliwiła dojrzeć wkład, jaki każdy z nich wnosi do języka teatru.

Mozaikę obrazów i słów poprzedza wstęp Justyny Lipko-Koniecznej oraz Eweliny Godlewskiej-Byliniak. Wprowadzają one odbiorcę w specyfikę tego rodzaju sztuki. Działalność Teatru 21 jest dla nich przyczynkiem do szukania nowych perspektyw opisu i nowego języka. Wszystko po to, aby uchronić artystów z niepełnosprawnością przed pułapką scenicznej prywatności, która stała się etykietą, jaką społeczność zgotowała dla tego rodzaju twórczości.

Projekt graficzny książki opracowali Radosław Staniec i Maria Szczodrowska, którzy zestawiając ze sobą kolejne fotografie, prowokowali napięcia i budowali historie.

Publikacja *21 myśli o teatrze* wieńczy jubileusz dziesięciolecia Teatru 21, który zespół obchodził w grudniu 2015 roku. Książka powstała we współpracy z Instytutem im. Jerzego Grotowskiego w ramach projektu „Więcej niż teatr”.

Autorzy fotografii:

Marta Ankersztejn (il. 1), Wojciech Druszcz (il. 6), Tomasz Wiński (il. 7),
Archiwum Teatru Zgoda (il. 3), ze zbiorów prywatnych (il. 2, 4, 5)

Semestr WIĘCEJ NIŻ TEATR

Idea

Semestr stanowi część projektu „Więcej niż teatr” organizowanego przez Instytut im. Jerzego Grotowskiego w ramach Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016. Koncentruje się wokół sztuki angażującej osoby z niepełnosprawnościami. Poruszając się w przestrzeni sztuk performatywnych, w szczególności teatru, sztuk wizualnych oraz filmu, chcemy badać, w jaki sposób podmiotowa obecność osób określanych jako niepełnosprawne weryfikuje to, co do tej pory przyjmowaliśmy w różnych obszarach bez zastrzeżeń. Okazuje się, że dotychczasowe kategorie, narzędzia oraz język muszą zostać poddane redefinicji. Naszym celem jest skierowanie uwagi na rozwijający się w Polsce od ponad dwudziestu lat obszar sztuki angażującej osoby z niepełnosprawnościami i spojrzenie na niego w szerszym kontekście. Chcemy powołać wspólną przestrzeń, która umożliwi spotkanie osób pełnosprawnych z osobami z niepełnosprawnościami, a także postawienie wielu pytań (czy wywołanie dyskusji), które pozwolą – taką mamy nadzieję – pójść dalej w pracy z aktorem/osobą z niepełnosprawnością. Zaplanowane wydarzenia mają inspirować do odważnego wychodzenia poza „własny ogródek”, „własne więzienie”, by spotykać się z innymi osobami, które podobnie jak my próbują, szukają i tworzą na pograniczu teatru, sztuki *art brut*, filmu i muzyki. / JANA PILÁTOVÁ, JUSTYNA SOB CZYK, MAGDALENA HASIUK, ANNA ZUBRZYCKI

Kuratorki

Jana Pilátová

(WYDZIAŁ TEATRALNY AKADEMII SZTUK SCENICZNYCH W PRADZE)

Justyna Sobczyk

(INSTYTUT TEATRALNY IM. ZBIGNIEWA RASZEWSKIEGO/TEATR 21)

Magdalena Hasiuk

(INSTYTUT SZTUKI PAN)

Anna Zubrzycki

(WSPÓŁZAŁOŻYCIELKA OPT GARDZENICE I TEATRU PIEŚŃ KOZŁA, ZAŁOŻYCIELKA FUNDACJI VOICES)

Koordynatorka

Magdalena Lange:

m.lange@grotowski-institute.art.pl

Uczestnicy semestru

Liczba uczestników ograniczona jest do 16 osób. Semestr adresowano do praktyków teatru, krytyków teatralnych, dziennikarzy, liderów działań społecznych, studentów i doktorantów, otwartych na poszerzenie swoich dotychczasowych doświadczeń zawodowych w perspektywie spotkań z osobami z niepełnosprawnościami. Uczestnictwo w semestrze „Więcej niż teatr” obejmuje udział w sesjach, a także – w zamian za pomoc przy organizacji – w pozostałych wydarzeniach projektu: konferencji praktycznej (19 maja – 1 czerwca 2016) oraz prezentacjach podczas Olimpiady Teatralnej (21–27 października 2016).

Przebieg projektu

Projekt „Więcej niż teatr” został zainaugurowany międzynarodowym seminarium, które odbyło się w dniach 11–12 grudnia 2015 we Wrocławiu, skupiającym praktyków, teoretyków i specjalistów z różnych dziedzin nauki i sztuki. Semestr potrwa od lutego do kwietnia i obejmie sesje warsztatowo-wykładowe poświęcone tematом: integracji/wspólnoty, kwestii estetycznych i procesu rozwoju artystów. Między 19 maja a 1 czerwca 2016 zaplanowano konferencję praktyczną – cykl prezentacji i warsztatów mistrzowskich prowadzonych przez aktorów, reżyserów, terapeutów, autorów oryginalnych metod pracy z ciałem, głosem i dźwiękiem oraz specjalistów do spraw ekonomii, promocji i kształcenia liderów. Zajęcia adresowane są do aktorów i nieaktorów, osób tzw. pełno- i niepełnosprawnych, a także osób zajmujących się osobami z niepełnosprawnościami. Wśród prowadzących znajdują się m.in.: Josette Bushell-Mingo (Silent Theatre, Szwecja), Martin Frys (Czechy), William Longden (Joy of Sound, Wielka Brytania), Zoja Mikotova (JAMU, Czechy), Natalia Popova (Teatr Krug, Rosja), Jana Pilátová (DAMU, Czechy) i Anna Zubrzycki (Polska). Swoje spektakle zaprezentują Teatr Krug, Projekt „Moment ma!l, bitte!”, Teatr Ramba Zamba, Teatr Trochę Inny. W programie także koncert zespołu Na Górze z Rzadkowa. Projekt „Więcej niż teatr” zakończy się prezentacjami teatralnymi podczas Olimpiady Teatralnej organizowanej przez Instytut im. Jerzego Grotowskiego. Między 21 a 27 października 2016 wystąpią m.in. Compagnia Teatrale Pippo Delbono (Włochy), Monster Truck (Niemcy), VerTeDance (Czechy), Compagnie l'Oiseau–Mouche (Francja), Teatr 21 i Teatr CHOREA.

Więcej informacji o projekcie: www.grotowski-institute.art.pl

Semestr WIĘCEJ NIŻ TEATR

Luty–kwiecień 2016

SESJA I 4–7 lutego / Wrocław

Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna im. Ludwika Solskiego w Krakowie Filia we Wrocławiu

Wspólnym głosem

SESJA II 17–20 marca / Warszawa

Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego, Bemowskie Centrum Kultury

Estetyka – w poszukiwaniu własnego języka

SESJA III 12–14 kwietnia / Ostrów Wielkopolski

Teatr podążający za osobą

Instytut im. Jerzego Grotowskiego we Wrocławiu jest miejską instytucją kultury realizującą przedsięwzięcia artystyczne i badawcze, które odpowiadają na wyzwania postawione przez praktykę twórczą Jerzego Grotowskiego oraz dokumentują i upowszechniają wiedzę o jego dokonaniach.

DYREKTOR: Jarosław Fret

ZASTĘPCA DYREKTORA DS. PROGRAMOWYCH: Monika Blige

Instytut im. Jerzego Grotowskiego

Rynek-Ratusz 27, 50-101 Wrocław

tel./faks +48 71 34 34 267, program@grotowski-institute.art.pl

- **Sala Teatru Laboratorium**, Przejście Żelaznicze
- **Sala Kinowa**, Przejście Żelaznicze
- **Studio Na Grobli**, ul. Na Grobli 30/32
- ▲ **Brzezinka**, leśna baza Instytutu Grotowskiego
- ☛ **CaféTHEA**, Przejście Żelaznicze

www.grotowski-institute.art.pl / Facebook/Instytut Grotowskiego / www.grotowski.net